

TECHNOLOGINIO UGDYMO ORGANIZAVIMAS ŠIAULIŲ MIESTO NEFORMALIOJO UGDYMO ĮSTAIGOSE: ATVEJO ANALIZĖ

Roma Kaupaitė, Asta Širiakovienė, Ingrida Donielienė

Šiaulių universitetas

Įvadas

Neformaliojo ugdymo pagrindinis tikslas – kompetencijų ugdymu formuoti asmenį, kuris gebėtų tapti aktyvus visuomenės narys, galintis sėkmingai joje veikti. Gerai organizuotoje veikloje vaikas turi galimybę pažinti save, savo vidinius poreikius, jaučia dvasinį pasitenkinimą. Čia vyksta sėkminga jo, kaip jauno žmogaus, socializacija. Todėl bet koks neformaliojo ugdymo proceso organizavimas pirmiausia turi prasidėti nuo mokinių poreikių suvokimo (Kvieskienė, 2002).

Keičiantis ugdymo kryptims, technologijų dalykas perorientuojamas tikslingesnio veiklumo ir kūrybingumo ugdymo linkme. Šiandien technologinis ugdymas apibrėžiamas kaip pedagoginė sistema, kurios didaktiniai komponentai yra technologinio ugdymo tikslai, technologinio ugdymo turinys, technologinio ugdymo formos, metodai ir būdai bei technologijų mokymo ir mokymosi priemonės, kurios sudaro prielaidas pedagogas padeda besimokantiems įgyti visuomenei ir individui reikšmingų ir reikalingų technologinių ir bendrųjų kompetencijų (Statauskienė, 2009). Tinkamai organizuotas neformalusis technologinis ugdymas plėtoja vertybines mokinių nuostatas ir bendruosius gebėjimus bei įgūdžius, leidžia pedagogams laisvai rinktis veiklos turinį, metodus, dirbti ir kurti individualiu tempu, savitomis išraiškos priemonėmis.

Neformalųjį vaikų ugdymą Lietuvoje analizavo S. Dzenuškaitė (1991), S. Dapkienė (2002), M. Barkauskaitė (2004), I. Zaleskienė (1994), D. Šukytė (2007), G. Kvieskienė, O. Petronienė (2007) ir kiti mokslininkai. Mokinių technologinio ugdymo bei mokymo problemas įvairiais aspektais nagrinėjo užsienio šalių (Parkinson, 2001; Seemann, 2003; Britton, 2005; Seiter, 2009) ir Lietuvos pedagogai bei mokslininkai (Galkauskas, 2001; Paulionytė,

1999; Ramanauskaitė, Stankevičienė, 2002; Strazdienė, 2006; Širiakovienė, 2005; Statauskienė, 2009).

Atsižvelgiant į neformaliojo ugdymo įstaigose išskylančias organizavimo problemas, vis dar aktualu gilintis bei analizuoti technologinio neformaliojo ugdymo kaitos tendencijas. Neformaliojo technologinio ugdymo organizavimo aspektai nedaug tyrinėti. Siekiant atskleisti kokybišką ugdymo organizavimą, kuris patenkintų mokinių ir mokytojų poreikius bei reikalavimus, būtina atsakyti į probleminį klausimą – *kaip tinkamai organizuoti neformalųjį technologinį ugdymą?*

Tyrimo tikslas. Atskleisti neformaliojo technologinio ugdymo organizavimo ypatumus Šiaulių miesto neformaliojo ugdymo įstaigose.

Uždaviniai: išanalizuoti bei palyginti mokytojų ir mokinių požiūrį į technologinio ugdymo organizavimą neformaliojo ugdymo įstaigose; ištirti kylančias problemas, mokytojams organizuojant neformalųjį technologinį ugdymą.

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, anketinė apklausa, anketinių duomenų statistinė analizė, tyrimo duomenų grupavimas, apibendrinimas ir lyginimas, grafinis duomenų vaizdavimas Microsoft Office Excel 2007 programina įranga.

Tyrimo organizavimas ir eiga

Neformaliojo ugdymo ypatumams Šiaulių miesto neformaliojo ugdymo įstaigose ištirti pasirinkta anketinė apklausa. Siekiant objektyviai įvertinti neformaliojo technologinio ugdymo organizavimo ypatumus, tirtas ir mokytojų, ir mokinių požiūris į neformaliojo technologinio ugdymo organizavimą. Atlikta tikslinė tiriamųjų atranka (1 lentelė): 181 Šiaulių miesto neformaliojo ugdymo įstaigas lankantis mokinys ir 27 šiose įstaigose dirbantys pedagogai.

1 lentelė. *Tyrimo dalyvavusių respondentų skaičius atitinkamose ugdymo įstaigose (%)*

Šiaulių miesto neformaliojo technologinio ugdymo įstaigos	Apklaustų mokinių skaičius (N = 181)		Apklaustų mokytojų skaičius (N = 27)	
	Skaičius	%	Skaičius	%
Šiaulių jaunųjų gamtininkų centras	27	14,9	4	14,8
Šiaulių jaunųjų technikų centras	100	55,3	12	44,5
Šiaulių moksleivių namai	54	29,8	11	40,7

Šiaulių miesto neformaliojo technologinio ugdymo įstaigose veikia 28 būreliai. Tyrime dalyvavo 18 būrelių mokiniai. Daugiausia respondentų lanko aitvarų konstravimo ir automodeliavimo būrelius. Mažiausiai – vaizduojamosios-taikomosios dailės būrelį „Kurkime kartu“ ir robotų konstruktorių būrelį.

Tyrimai rodo, kad merginos aktyviau nei vaikinai dalyvauja neformalioje veikloje, mergaitės dažniau lanko meninės pakraipos būrelius, o vaikinai – sporto, techninius (Vaitkevičius ir kt., 2008). Tačiau dailė ir technologijos tarp kitų veiklų yra vienos iš labiausiai subalansuotų lyčių požiūriu. Moksleivių pasiskirstymas lyties aspektu reikšmingai nesiskiria. Apklausoje dalyvavo 181 mokinys: 97 merginos (53,6 %) ir 84 vaikinai (46,4 %).

Tyrimai rodo, kad merginos aktyviau nei vaikinai dalyvauja neformalioje veikloje, mergaitės dažniau lanko meninės pakraipos būrelius, o vaikinai – sporto, techninius (Vaitkevičius ir kt., 2008). Tačiau dailė ir technologijos tarp kitų veiklų yra vienos iš labiausiai subalansuotų lyčių požiūriu. Moksleivių pasiskirstymas lyties aspektu reikšmingai nesiskiria. Apklausoje dalyvavo 181 mokinys: 97 merginos (53,6 %) ir 84 vaikinai (46,4 %).

Šiaulių miesto neformaliojo technologinio ugdymo įstaigų apžvalga

Greitai kintanti aplinka, įvairūs švietimo politikos sumanymai, naujovės betarpiškai veikia neformaliojo ugdymo įstaigas. Sudėtingai kaitai valdyti, reikia ilgalaikės perspektyvos, mokėti vadovauti, kurti veiksmingas ir lanksčias struktūras, sudaryti optimalias sąlygas ugdytiniams, o ne įgyvendinti nereikšmingus pokyčius.

Kiekviena Šiaulių miesto neformaliojo ugdymo įstaiga unikali savo puoselėjamosiomis tradicijomis, kuriama teigiamu įvaizdžiu, turiningais ir prasmingais renginiais.

Šiaulių mieste 2006–2010 m. veikė 9 sporto, 4 meno mokyklos, jaunųjų gamtininkų, technikų, turistų centrai, moksleivių namai, viena nevalstybinė muzikos mokykla. Viena neformaliojo vaikų švietimo mokykla yra integruota į bendrojo ugdymo mokyklą. Savivaldybės duomenimis, 2010 m. vykdytos 66 neformaliojo vaikų švietimo programos, kuriose dalyvavo 6000 mokinių (Lietuva. Švietimas regione, 2011; Švietimo prieinamumas, 2011).

Šiaulių mieste veikia trys neformaliojo ugdymo įstaigos, užsiimančios technologiniu ugdymu: *Šiaulių jaunųjų technikų centras*, *Šiaulių jaunųjų gamtininkų centras* ir *Šiaulių moksleivių namai*.

Šiaulių jaunųjų technikų centre patvirtintos

5 pagrindinės ugdymo programos (veiklos sritys): *pradinė techninių įgūdžių ugdymas* (pradinio techninio modeliavimo, lego konstravimo, elektrifikuotų žaislų būreliai), *techninio sporto kompetencijų ugdymas* (aviamodeliavimo, aitvarų konstravimo, kosminio modeliavimo, sportinės radiopelengacijos, laivų modeliavimo, automodeliavimo (radio bangomis valdomi modeliai), trasinio automodeliavimo būreliai), *gamybinių techninių kompetencijų ugdymo programa* (radioaparatus konstravimo ir remonto, astrofizikų, kompiuterininkų, robotų konstruktorių būreliai), *profesinių kompetencijų ugdymas* (pynimo iš vytelių, dailiųjų amatų, fotografijos, vaizdo operatorių, papuošalų kūrimo technologijų būreliai), *sveikos ir saugios gyvensenos mokymas* (dviratininkų, saugaus eismo mokymas). Šiaulių jaunųjų technikų centrą lanko 320 mokinių, sudaryta 30 grupių, dirba 20 pedagogų.

Šiaulių jaunųjų gamtininkų centras dirba pagal 4 patvirtintas ugdymo programas: *žirgininkų* (žirgininkų, žirginio sporto būreliai), *zoologų* (kinologų, zoologų, felinologų, naminių gyvūnėlių mylėtojų būreliai), *gamtinio kūrybinio ugdymo* (floristikos, ekomeno, eksperimentinio meno, gamtos ir senųjų amatų, žvejų būreliai) bei *saugios ir sveikos gyvensenos* (gamtos ir buities būreliai). Įstaigą lanko 273 mokiniai, sudarytos 24 grupės, dirba 11 mokytojų, 5 iš jų turi vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją.

Šiaulių moksleivių namuose dirba 40 mokytojų, iš jų 12 neformaliojo vaikų švietimo mokytojų, 13 neformaliojo vaikų švietimo vyresniųjų mokytojų, 11 mokytojų metodininkų ir 1 mokytojas ekspertas. Neformaliojo ugdymo įstaigą lanko 850 mokinių. Įstaiga veikia pagal 5 pagrindines programas: *muzikavimo*, *teatrinio ugdymo*, *choreografijos ugdymo*, *dailės ir technologijų ugdymo* (rūbų modeliavimo ir konstravimo būrelis, žaislų-suvenyrų būrelis, fitodizaino būrelis, vaizduojamosios-taikomosios dailės būrelis „Kurkime kartu“, dailės būrelis, jaunųjų šeimininkų būrelis, meninio konstravimo būrelis, dailės-dizaino studija, videostudija, taikomiosios dailės būrelis, kūrybinės raiškos studija „Skrydis“, žaislų-suvenyrų būrelis, rūbų dizaino studija, dailės būrelis „Vaivorykštė“), *saviraiškos ugdymo programa*.

Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo švietimo veiklos 2010–2011 mokslo metų apraše (http://www.siauliai.lt/veikla/strat-proj/08_programa_tarybai.pdf) teigiama, kad reikėtų skatinti neformaliojo ugdymo įstaigų veiklą, bendradarbiavimą, aktyviau teikti informaciją visuomenei bei potencialiau išnaudoti šių įstaigų galimybes, užimant kuo daugiau moksleivių. Būtina ieškoti galimybių skirti papildomą finansavimą vaikų ir jaunimo klubams steigti naujus būrelius bei stiprinti materialinę bazę.

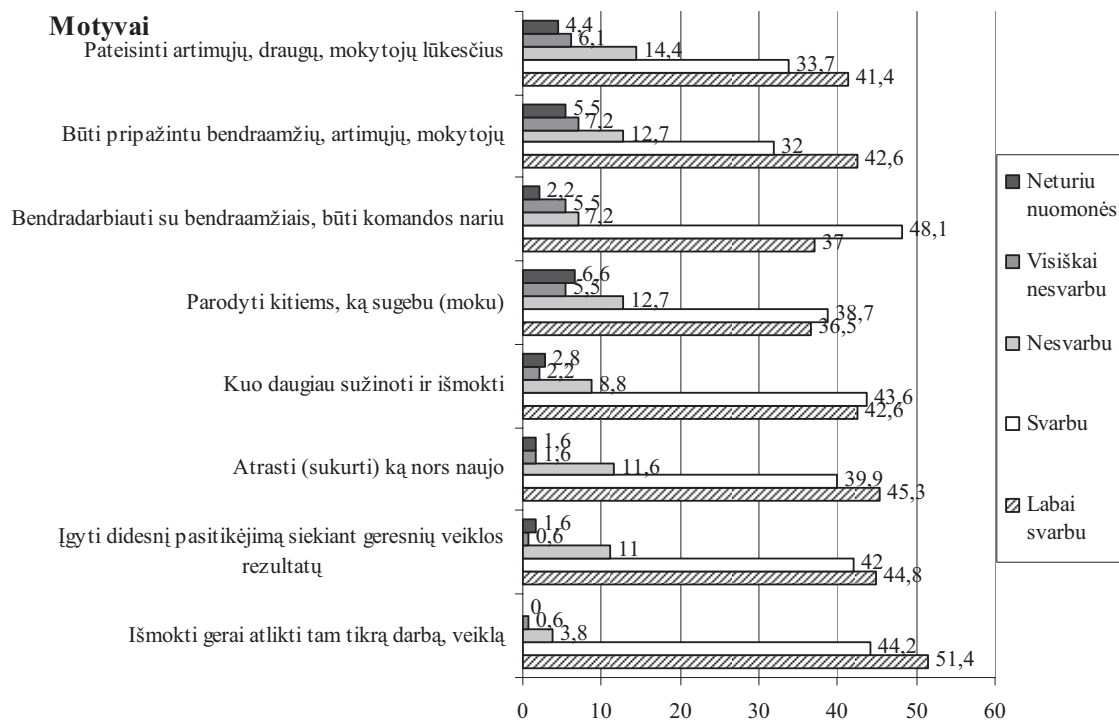
Šiaulių mieste neformaliojo ugdymo įstaigų

užsiimančių technologiniu ugdymu, nedaug. Šiaulių jaunųjų technikų centras, Šiaulių jaunųjų gamtinių centrų ir Šiaulių moksleivių namai teikia neformaliojo technologinio ugdymo paslaugas vaikams. Nors įstaigų skaičius nedidelis, tačiau teikiamų veiklų pasiūla gana plati: moksleiviai turi galimybę rinktis iš 28 technologinės pakraipos būrelių.

Mokinių ir mokytojų požiūris į neformaliojo technologinio ugdymo organizavimo ypatumus

Tyrimu siekta išsiaiškinti mokinių būrelio lankymo motyvus (1 pav.). Palyginus VII ir IX klasių

mokinių išvardytus dalyvavimo būreliuose motyvus, nustatyta, kad septintokai nurodė savirealizaciją atspindinčius motyvus (norėjosi, kad labiau gerbtų draugai; daugiau nebuvo ką rinktis; tiesiog reikėjo kažkur „prastumti“ laiką po pamokų; paskatino tėvai). Tuo tarpu apklausoje dalyvavę devintokai pasirodė esą labiau motyvuoti, jų pasirinkimas dažniausiai orientuotas į profesinį pasirengimą (pasirinko veiklą, nes tai naudinga būsimai profesijai; seniai domėjosi pasirinkta veikla). Dalyvavimu būreliuose apklaustieji mokiniai siekia užpildyti turimų žinių spragas, nori įgyti naudingų įgūdžių.

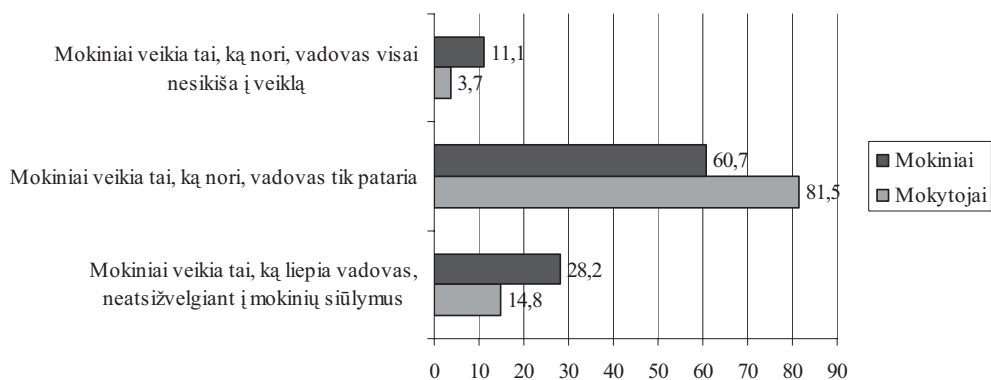

1 pav. Būrelių lankymo motyvai, % (N = 181)

Šiaulių miesto moksleiviai, dalyvaujantys neformaliojo technologinio ugdymo veikloje, pateikė savo nuomonę apie tai, kas paskatino juos rinktis šios rūšies užsiėmimus. Daugumą nurodytų motyvų respondentai įvertino kaip labai svarbius arba svarbius. Tik nedaugeliui mokinių vienas ar kitas motyvas pasirodė nesvarbus, visiškai nesvarbus arba jie neturėjo nuomonės. Apklauskos duomenys rodo, kad neformaliojo technologinio ugdymo būrelių lankymo motyvai nukreipti į konkrečios veiklos rezultatus: išmokti gerai atlikti tam tikrą darbą / veiklą, atrasti (sukurti) ką nors naujo, įgyti didesnę pasitikėjimą, siekiant geresnių veiklos rezultatų. Kaip svarbų motyvą respondentai nurodė siekimą bendradarbiauti su bendraamžiais, būti komandos nariu.

Organizuojant neformalųjį technologinį ugdymą, aktualu, kad pedagogai veiklos turinį ir tikslus

planuotų kartu su ugdytiniais. Kiekvienas mokinys turi savo asmeninių tikslų, norų bei siekių, kuriuos tikisi įgyvendinti. Dauguma (81,5 %) apklaustųjų pedagogų ir daugiau nei pusė (60,7 %) apklausoje dalyvavusių mokinių teigia, kad organizuojant būrelio veiklą, ugdytiniai savarankiškai renkasi veiklą, o vadovas atlieka patarėjo vaidmenį (2 pav.). Beveik 15 % daugiau mokinių nei pedagogų nurodė, kad užsiėmimų metu jų veiklą organizuoja būrelio vadovas, o į ugdytinių siūlymus neatsižvelgiama. I. Stonkuvienės ir Z. Nauckūnaitės (2010) nuomone, mokytojai nenoriai leidžia mokiniams kelti tikslus ir planuoti savo veiklą, nes ugdytiniai to daryti nemoka dėl patirties stokos. 11,1 % mokinių ir 3,7 % mokytojų įsitikinę, kad mokiniams suteikiama visiška laisvė, mokiniai veikia tai, ką nori, vadovas visai nesikiša į veiklą.

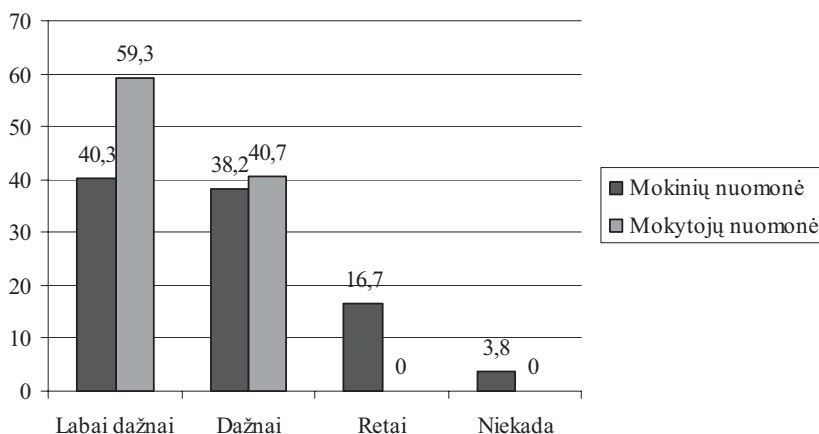

2 pav. Neformaliojo technologinio ugdymo veiklos turinio parinkimas pedagogų ir mokinių nuomonės aspektu (%)

Galima daryti prielaidą, kad neformaliojo technologinio ugdymo veiklos turinį vieni pedagogai linkę aptarti su mokiniais, ir šie aktyviai įsitraukia į veiklą, pateikia įvairių idėjų. Kiti ugdytojai nenukrypsta nuo savo darbo plano, neatsižvelgia į mokinių norus bei siūlymus. S. Dapkienė (2002) pabrėžia, kad labai svarbu, jog mokiniai patys pasirinktų jiems įdomią, reikšmingą veiklą, o jos organizatorius būtų sąžiningas, atsakingas bei kūrybingas asmuo.

Iš tyrimo paaiškėjo (3 pav.), kad daugiau nei pusė (59,3 %) apklausoje dalyvavusių pedagogų labai dažnai leidžia mokiniams išsakyti savo idėjas bei

požiūrį. Tačiau šiam teiginiui pritarė mažiau nei pusė apklaustųjų mokinių. Buvo mokinių, kurie teigė, kad jiems retai (16,7 %) arba visai neleidžiama (3,8 %) reikšti savo nuomonę. Nė vienas iš pedagogų tokiai pažiūrai nepritarė. Pastebėta – jei mokiniai savo noru įsitraukia į neformaliąją veiklą ir gali teikti pasiūlymų, kaip ją tobulinti, ir į juos atsižvelgiama, jiems geriau sekasi savo norus bei iniciatyvą įgyvendinti, būti kūrybiškiems (Sprindžiūnas, 2002). Be to, mokytojai dažniau išklauso tuos mokinius, kurie yra labai aktyvūs neformalioje veikloje (Šukys, 2008).

3 pav. Galimybės išsakyti savo pasiūlymus, idėjas, požiūrį neformaliojo technologinio ugdymo veikloje dažnis (%)

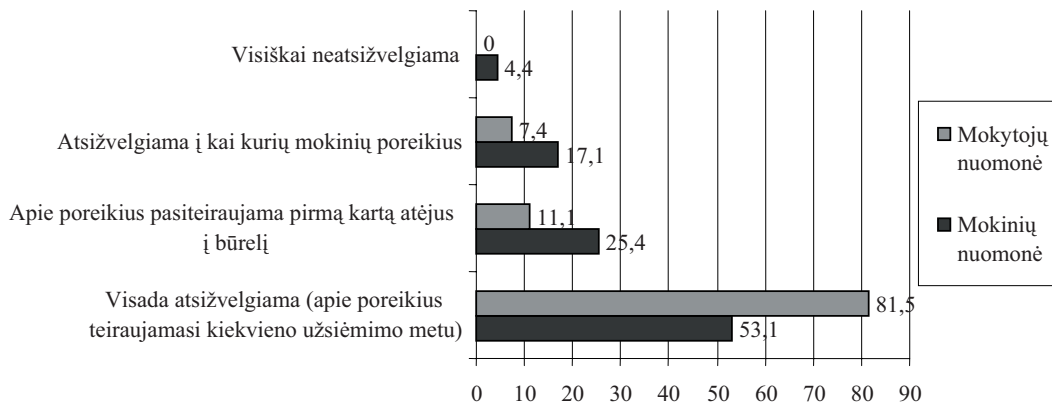
Tyrimo duomenys patvirtina, kad dauguma apklaustųjų mokytojų leidžia mokiniams pristatyti savo pasiūlymus, idėjas, požiūrį, tačiau yra pedagogų, ignoruojančių mokinių nuomonę, nors jie to ir nepripažįsta. Tylesnio būdo vaikai nedrįsta išsakyti savo minčių, jaunesnių moksleivių nuomonė ne visada toleruojama.

Aiškinantis, ar organizuojant būrelio veiklą atsižvelgiama į mokinių poreikius (4 pav.), dauguma (81,5 %) neformaliojo ugdymo pedagogų ir daugiau

nei pusė (53,1 %) apklaustųjų mokinių nurodė, kad užsiėmimuose visada atsižvelgiama į ugdytinių poreikius. Ketvirtadalis (25,4 %) mokinių ir dešimtadalis (11,1 %) vadovų nurodė, kad apie narių poreikius pasiteiraujama pirmą kartą jiems atėjus į būrelį. Dalis respondentų (17,1 % mokinių ir 7,4 % mokytojų) pripažįsta, kad atsižvelgiama tik į kai kuriuos ugdytinių poreikius. Neformaliojo ugdymo procese kreipiamas dėmesys tiek į asmenį su jo norais, tikslais, savijauta, nuomone bei požiūriais, tiek į grupę, dalyvių

tarpusavio santykius, bendravimo ir bendradarbiavimo stilių (Varnagirytė, 2009). Tyrimas patvirtino, kad neformaliojo ugdymo pedagogai dažniausiai atsižvelgia į mokinių poreikius, tačiau visgi lieka ugdy-

tinių, kurių reikmės ne visiškai patenkinamos, todėl moksleiviai negali užsiėmuose savęs visapusiškai realizuoti bei pajusti pasitenkinimą atliekama veikla.

4 pav. Mokytojų ir mokinių nuomonė apie neformaliojo technologinio ugdymo poreikių patenkinimą (N = 208)

Pedagogams buvo pateiktas atviro tipo klausimas, kuriuo siekta išsiaiškinti neformaliojo technologinio ugdymo organizavimo problemas. Visi būrelių vadovai (27) pabrėžė, kad pagrindinė problema yra finansavimas: trūksta medžiagų ir įrankių, priemonių, patalpų. Priemonės dažniausiai tenka pirkti pačiam pedagogui arba tėvams. A. Širiakovienės (2005) atliktas tyrimas patvirtina, kad aktualios technologinio ugdymo organizavimo problemos respublikoje yra ribotos materialinės bazės atnaujinimo galimybės, nepakankamas finansavimas ir menka kai kurių ugdytinių tėvų perkamoji galia. Be to, dar akcentuojama (Adomaitienė, Lesauskienė, 2001) pedagogų iniciatyvos stoka, moksleivių pasyvumas bei nemo-kėjimas pasirinkti sau tinkamos veiklos. Tyrime dalyvavę respondentai kaip aktualią problemą nurodė menką mokinių aktyvumą ir kūrybingumo ribotumą, tėvų abejingumą organizuojant renginius, parodas. Tačiau reikia pripažinti, kad neformalusis švietimas yra ta erdvė, kur gali būti sėkmingai plėtojamas tėvų dalyvavimas.

Remiantis kitų autorių ir šio tyrimo rezultatais, galima teigti, kad svarbiausia neformaliojo ugdymo problema išlieka ta pati – finansavimas. Ji aktuali ne tik tyrime dalyvusioms Šiaulių miesto įstaigoms, organizuojančioms neformalųjį technologinį ugdymą, bet ir visoms respublikos neformaliojo ugdymo institucijoms.

Išvados

1. Tyrimas parodė, kad mokinių neformaliojo technologinio ugdymo užsiėmimų lankymo motyvai nukreipti į konkrečios veiklos rezultatus: išmokti gerai atlikti tam tikrą darbą / veiklą, atrasti (sukurti) ką nors naujo, įgyti didesnį pasitikėjimą,

siekiant geresnių veiklos rezultatų. Kaip svarbų motyvą apklaustieji nurodė bendradarbiavimą su bendraamžiais, buvimą komandos nariu.

2. Pedagogai dažniausiai atsižvelgia į mokinių poreikius, tačiau lieka ugdytinių, kurių reikmės nėra iki galo patenkinamos. Neformaliojo technologinio ugdymo veiklos turinį vadovai linkę aptarti su mokiniais, todėl pastarieji gali aktyviai įsitraukti į veiklą. Tačiau yra pedagogų, kurie, organizuodami neformalųjį technologinį ugdymą, nenukrypsta nuo parengto darbo plano ir neatsižvelgia į mokinių siūlymus.
3. Apklausoje dalyvavusieji pedagogai, organizuojantys neformalųjį technologinį ugdymą Šiaulių mieste, susiduria su šiomis problemomis: trūksta lėšų įstaigų materialinei bazei atnaujinti, modernioms mokymo priemonėms įsigyti, mažas mokinių aktyvumas, ribotos kūrybinės galimybės, tėvų abejingumas, organizuojant renginius ar parodas.

Literatūra

1. Adomaitienė V., Lesauskienė A., 2001, Popamokinės veiklos organizavimas Šiaulių miesto mokyklose: apžvalga ir perspektyvos. *Socialinis ugdymas: papildomojo ugdymo situacija ir perspektyvos*. Respublikinės mokslinės praktinės konferencijos straipsnių rinkinys. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
2. Barkauskaitė M., 2004, Moksleivių dorinis ugdymas popamokinėje veikloje. *Pedagogika*. Nr. 72. P. 20–25.
3. Britton E., 2005, *Bringing Technology Education Into K-8 Classrooms: a Guide to Curricular Resources About the Designed World*. A Joint Publication.

4. Dapkienė S., 2002, *Papildomo ugdymo formos*. Šiauliai: Litera.
5. Dzenuškaitė S., 1991, *Mokinių nepamokinės veiklos tobulinimas*. Vilnius: PMTI.
6. Galkauskas J. K., 2001, Technologijų dalyko patrauklumas. *Pedagogika*. P. 55. P. 45–43.
7. Kvieskienė G., Petronienė O., 2007, Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumas. *Socialinis ugdymas*. Nr. 3 (14). P. 60–78.
8. Lietuva. Švietimas regionuose 2011. Švietimo prieinamumas. <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/apzvalgos/Svietimas_regionuose_2011_web.pdf>. [2012-02-18].
9. Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2008, *Mokiniai, dalyvaujantys neformaliajame švietime*. Tyrimo ataskaita.
10. *Neformaliojo vaikų švietimo sąnaudos ir prieinamumas*, 2006, Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Tyrimo ataskaita.
11. Parkinson E., 2001, Teacher knowledge and understanding of design and technology for children in the 3–11 age group: A study focusing on aspects of structures. *Journal of Educational Psychology*. No. 13. P. 44–58.
12. Paulionytė J., 1999, Darbinis ugdymas įvairiose kultūrose. *Pedagogika: mokslo darbai*. Nr. 38. P. 129–136.
13. Ramanauskaitė A., Stankevičienė N., 2002, Mokinių požiūris į technologinį ugdymą ir technologinį raštingumą. *Pedagogika*. Nr. 59. P. 50–54.
14. Seemann K., 2003, Basic Principles In Holistic Technology Education. *Journal of Technology Education*. Vol. 14. No 2. P. 28–39.
15. Seiter J. 2009, “Crafts and technology” and “technical education” in Austria. *International Journal of Technology & Design Education*. Vol. 19. P. 419–429.
16. Sprindžiūnas A., 2002, Aukštesniųjų klasių moksleivių santykis su veikla kaip jų tolerancijos raidos prieštara. *Acta Paedagogica Vilnensia*. 9. P. 173–181.
17. Statauskienė L., 2009, *Technologinio ugdymo įvadas*. Vilnius: VPU leidykla.
18. Stonkuvienė I., Nauckūnaitė Z., 2010, Mokymo(si) tikslų ir uždavinių kėlimo, kaip aktualios didaktinės problemos, diskursas. *Acta Paedagogica Vilnensia*. Nr. 24. P. 78–88.
19. Širiakovienė A., 2005, Papildomo darbinio (technologinio) ugdymo kaita Lietuvoje. *Acta Paedagogica Vilnensia*. Nr. 15. P. 143–147.
20. Šukys S., 2008, Mokinių dalyvavimas nepamokinėje veikloje ir santykiai su mokytojais. *Acta Paedagogica Vilnensia*. Nr. 21. P. 128–137.
21. Šukytė D., 2007, Neformalusis vaikų ugdymas ir jo realizavimui įtaką darantys veiksniai. *Socialinis ugdymas*. Nr. 3 (14). P. 79–87.
22. Urbietis P., 2005, *Darbinis (technologinis) ugdymas Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloje (1918–2003)*. Šiauliai: VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla.
23. Vaitkevičius J. V., Miliūnienė L., Bakanovienė T., 2008, Neformalaus ugdymo organizavimas mokykloje ir už jos ribų: mokinių požiūrio analizė. *Jaunųjų mokslininkų darbai*. Nr. 4 (20). P. 252–257.
24. Varnagirytė E., 2009, *Neformalaus ugdymo organizavimo ypatumai gimnazijoje: metodinių principų raiška*. Magistro darbas. Kaunas: VDU.
25. Zaleskienė I., 1994, *Moksleivių papildomas ugdymas: straipsnių rinkinys*. Vilnius: Esinija.

ORGANIZATION OF TECHNOLOGICAL EDUCATION IN ŠIAULIAI CITY NON-FORMAL EDUCATION INSTITUTIONS: CASE STUDY

Roma Kaupaitė, Asta Širiakovienė, Ingrida Donielienė

Summary

The main aim of non formal education is to raise an individual by developing various competences so as to enable that person to become an active member of society who is capable of successful functioning within it. Moreover, this activity should help a person to meet the needs of cognition, education and self expression. In the well-organized activity a child will have an opportunity to get to know himself and his own needs, will feel emotional satisfaction, and his socialization will be successful. The motivation behind students' attendance at technological classes is directed to the results of a specific activity: to learn to perform a certain job well, to discover or create something new, and to gain greater confidence in pursuing better results. Teachers usually take into account the needs of their students but there always are some students whose needs are not fully satisfied. When organising non formal technological education teachers face these problems: funding (lack of materials, tools, and premises), low activeness and ingenuity of students, and parental indifference to the organization of events and exhibitions.

Keywords: technological education, non-formal education, non-formal technological education, organization.

TECHNOLOGINIO UGDYMO ORGANIZAVIMAS ŠIAULIŲ MIESTO NEFORMALIOJO UGDYMO ĮSTAIGOSE: ATVEJO ANALIZĖ

Roma Kaupaitė, Asta Širiakovienė, Ingrida Donielienė

Santrauka

Neformaliojo ugdymo pagrindinis tikslas – per kompetencijų puoselėjimą formuoti asmenį, kuris taptų aktyvus visuomenės narys, gebantis sėkmingai joje veikti. Ši veikla turėtų padėti jam tenkinti pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius. Gerai organizuotoje veikloje vaikas turi galimybių pažinti save, savo vidinius poreikius, jausti dvasinį pasitenkinimą, įsitraukti į sėkmingą jo, kaip jauno žmogaus, socializaciją. Mokinių neformaliojo technologinio ugdymo užsiėmimų lankymo motyvai nukreipti į konkrečios veiklos rezultatus: išmokyti gerai atlikti tam tikrą darbą / veiklą, atrasti (sukurti) ką nors naujo, įgyti didesnę pasitikėjimą, siekiant geresnių veiklos rezultatų. Mokytojai dažniausiai atsižvelgia į mokinių poreikius, tačiau visada lieka mokinių, kurių poreikiai nėra iki galo patenkinti.

Mokytojams, organizuojantiems neformalų technologinį ugdymą iškyla šių problemų: finansavimo (trūksta medžiagų, įrankių, priemonių, patalpų), mažo mokinių aktyvumo ir originalumo, tėvų abejingumo, organizuojant renginius ar parodas.

Prasminiai žodžiai: technologinis ugdymas, neformalusis ugdymas, neformalusis technologinis ugdymas, organizavimas.